ДЗЯННІЦА

Асобны №. каштуя усюды 40 кап.

— Вестка Беларускаго Нацыянальнага Камісарыяту. —

№ 34

ГАЗЭТА КАШТУЯ:	На 12 мес.	На 9 мес.	На 6 мес.	На 4 мес.	На 3 мес.	На 2 мес.	На 1 мес.
У Расеі	17р.—к.	13р. 50к.	8р.50к.	6р.—к	4р.25к.	3р.—к.	1 р.80к.
За граніцу	20р.—к.	18 р.—к.	12р.—к.	8р.70к.	6р.—к.	4р.—к.	3р.—к.

Калі выпісваяцца разам некульні №№, та робіцца уступка на 20%.

Перамена адрысу каштуя 50 кап.

Радакцыя і Адміністрацыя: Масква, Паварская, 52. Т. 1-51-63.

Масква, 1918 г. 15 Акцябра. — Выходзіць ня меньш чатырох разоу у месяц. — І-й год выданьня.

Канцылярыя Беларускага Нацыянальнага Камісарыяту адчыняна што дня, апроч сьвят, ад 10 г. да 4 гадзіны дню.

Ад Беларускага Нацыянальнага Камісарыяту.

Беларускім Нацыянальным Камісарыятам адчыняны атдзелы Камісарыяту: у г. Вітабску (Суворауская, д. 48), у г. Смаленску (Б. Казанская, 14) і у Петраградзя (Тэатральная, 3). Па справам беларускім радзіцца усім зварочвацца па гэтым адрасом. Там жа прадаюцца беларускія кніжкі і газэта „Дзянніца“.

Б. Н. К.

Да ведама беларусау бежанцау.

Бежанскі атдзел Беларускага Нацыянальнага Камісарыяту мая сваіх прадстаунікау (эмісарау) вось у якіх мейстох: у г. Воршы (Слободская ул., д. Лібстера), т. А. К. Дубіцкі, у г. Тамбовя (Базарная улица, дом 33.) т. І. І. Пузыроу, у г. Саратавя (гасціница „Асторія“, кв. 78) т. А. Е. Степанюк, на пагранічнум пункту, ст. Палата т. С. Падберэзкі. Па усім справам, датычным бежанцау, прозьба на местох звертацца да гэтых людзей па упомняных адрысох.

Бежанскі атдзел Беларускага Нацыянальнага Камісарыяту.

ПРИКАЗ

центральной коллегiи о плѣнных и Бѣженцах, о продовольственном пайкѣ для военноплѣнных, возвращающихся на родину.

№ 125.

1. Всѣ военноплѣнные, слѣдующiе из стран плѣненiя на родину одиночным порядком, в случаѣ полной невозможности удовлетворенiя их продовольствiем в натурѣ (горячей пищей или сухим пайком на продовольственных пунктах) удовлетворяются кормовыми деньгами до ближайшаго продовольственнаго пункта в размѣрѣ, установленном для [illegible] армiи [illegible] отвѣтственны[illegible] [illegible] дней, [illegible]

150 верст в день по желѣзной дорогѣ и 30 верст в день на лошадях.

3. Удовлетворенiе одиночно слѣдующих военноплѣнных кормовыми деньгами возлагается: в предѣлах Россiи—на мѣстныя коллегiи о плѣнных и бѣженцах, а в предѣлах Украины и оккупированных мѣстностей — на соотвѣтствующiе органы центральной коллегiи о плѣнных и бѣженцах.

Всѣ выдачи кормовых денег заносятся в документ, по коему слѣдует военноплѣнный, за соотвѣтствующей подписью и печатью [illegible]ольствующаго учрежденiя.

Предсѣ[да]тель центральной коллегiи о [illegible]

І. Уншлихт.

Желѣзнодорожное соглашенiе в Оршѣ.

30-го сентября в Оршѣ заключено, на основанiи ст. 3, Русско-Германскаго соглашенiя в Вильнѣ, от 15-го сентября 1918 года, об очищенiи оккупированных территорiй, расположенных восточнѣе рѣки Березины, желѣзнодорожное соглашенiе между представителями желѣзных дорог Республики и 5-й Германской военно-жел. дирекцiей в Минскѣ, по вопросам, связанным с возвращенiем Россiйской Республикѣ желѣзнодорожных отрѣзков Александровской и Риго-Орловской желѣзных дорог, расположенных во II, III и IV участках очищаемых территорiй.

По этому соглашенiю передача желѣзнодорожных участков начнется с 25 октября, и будет вестись по участкам перiодами в 5—6 дней, в порядкѣ и постепенности занятiя очищаемых нѣмцами территорiй войсками Республики. В первый перiод времени (с 23—31 октября) передача совершается от ст. Орша одновременно в двух направленiях: на запад по Александровской жел. дор. и на юг—по Петербургско — Жлобинской линiи; таким образом до 31 октября сѣть желѣзных дорог Республики увеличится участками Орша — Крупки и Орша — Дашковка (южнѣе Могилева).

Слѣдующие два перiода (10-го—15-го ноября и 10-го—15-го декабря) захватят [illegible] отрѣзков желѣзнодорожных линий южнѣе Могилева и ст. Дашковка, и к 15 декабря предвидится возвращенiе всей линiи на юг до ст. Жлобина. С этого момента в распоряженiи Республики будет еще одна совершенно исправная для движенiя линiя непосредственнаго сообщенiя у Украиной.

Соглашенiе это подробно оговаривает всѣ технические вопросы передачи жел. дор. и движенiя по передаваемым линiям, как в моменты передачи, так и послѣ; урегулированы также и порядок обмѣна поѣздами с бѣженцами и плѣнными, причем Германская комиссiя по обмѣну плѣнных временно остается в Оршѣ, пункт же обмѣна поѣздов с плѣнными и бѣженцами, слѣдующими в западном направленiи, переносится с 25-го октября в Борисов, а таковой пункт для тѣх же категорiй пассажиров, слѣдующих в южном,—в Могилев. Для передачи поѣздов, и расчетов по обмѣну их на станцiях Борисов и Могилев устраиваются особыя передаточныя конторы.

Дальнѣйшее очищенiе нѣмцами III и IV участков не касается Александровской желѣзн. дор.; только на югѣ в ввиду очищенiя нѣмцами 10-го ноября желѣзнодорожнаго участка до станцiи Тощицы, передаточный пункт и передаточная контора из Могилева перейдут с этого числа на станцiю Жлобин.

С января предвидится очищенiе дальнѣйших участков жел.-дор. на запад от линiи р. Бобра до ст. Борисов, а также и южнѣе ст. Жлобина, но настоящее соглашенiе вопрос об очищенiи этих отрѣзков не затрагивало.

Попутно соглашенiе коснулось и неурегулированнаго до сего дня вопроса движенiя пассажирских поѣздов, перевозки багажа и груза через демаркацiонную линiю, при чем, за отсутствiем полномочий для разрѣшенiя этого вопроса по существу, обѣ стороны ограничились запротоколированiем своего desideratum о скорѣйшем обсужденiи его между Россiей и Германiей.

Оршанское желѣзнодорожное соглашенiе, подробно регулируя всѣ вопросы техники движенiя, разсмотрѣло также связанный с ним вопрос снабженiя желѣзных дорог, во время передачи необходимыми матерiалами, топливом и т. д. В цѣлях наблюденiя над исполненiем самаго соглашенiя и обезпеченiя интаресности движенiя в моменты, многим предусматриваются [illegible] [illegible]го назначенныя комиссии [illegible] [illegible]ых желѣзных [illegible]

подлежащаго возрасту Республику, соглашенiе достигнуто было по нижеслѣдующим пунктам:

I. Нѣмецкiя желѣзнодорожныя власти возвращают нам всѣ телеграфныя и телефонныя линiи, установки и сооруженiя, которыя находились на территорiи в момент начала оккупацiи.

II. Всѣ существовавшiя в момент начала оккупацiи станцiонныя и путевыя зданiя и сооруженiя, мастерскiя, склады и силовыя установки и водокачки возвращаются также безвозмездно. Тѣ же сооруженiя, но возведенныя нѣмцами во время оккупацiи, могут быть ими увезены, поскольку русскiя власти не изъявят желанiя их прiобрѣсти.

Для предварительнаго обслѣдованiя на мѣстах состоянiя передаваемаго имущества, соглашенiем установлены особые совмѣстные с участiем нѣмецких жел. дор. властей объѣзды участков, наряжаемые по обоюдному соглашенiю до начала передачи.

Правда, как это было видно выше, к совершенному соглашенiю по всѣм вопросам передачи участков, оршанская желѣзнодорожная комиссiя встрѣтила сначала большiя затрудненiя в разрѣшенiи предложеннаго нѣмцами в весьма категорической формѣ вопроса о гарантiях служебному персоналу возвращаемых участков желѣзных дорог. Нѣмцами была составлена редакцiя пункта 2, весьма неудачная по содержанiю, ставившая Республикѣ опредѣленныя условiя, гарантирующая безотвѣтственность служащих за служебную их дѣятельность во время оккупацiи и дающая им по отношенiю русской государственной власти совершенно недопустимыя, с точки зрѣнiя совѣтской законности, права и преимущества перед другими служащими.

Сначала соглашенiе не представлялось возможным к заключенiю, но проявленная в этом отношенiи русской стороной твердость и настойчивость привели к принятiю нѣмцами русской редакцiи ст. 2 о передачѣ персонала, вполнѣ удобопрiемлемой для Республики.

Статья эта гласит: „Для обезпеченiя правильнаго и непрерывнаго движенiя, весь личный состав прежних служащих всѣх служб на принимаемых участках желѣзных дорог принимается под управленiе русских желѣзнодорожных властей и считается на русской службѣ со дня передачи на общих, со всѣми служащими русских желѣзных дорог, основанiях, при чем в отношенiи их соблюдается п. 5 Виленскаго соглашенiя от 15 сентября 1918 г.“...

В заключенiе слѣдует упомянуть, что единственным вопросом, по которому, соглашенiя не удалось заключить, явился вопрос о возвратѣ нам подвижного состава (паровозов и разл. вагонов), лѣсных и торфяных заготовок, денежных сумм и тому подобных предметов желѣзнодорожнаго хозяйства, отклоненный нѣмецкой стороной совершенно; представители нѣмецких властей считают всѣ эти предметы перешедшими в безвозвратную собственность нѣмецкаго государства, на основанiи права войны и теорiи о военной добычѣ. Конечно, такую точку зрѣнiя, как противную договорам и интересам Республики, не могли раздѣлить представители русской стороны, и поэтому весь вопрос о возвратѣ указаннаго желѣзнодорожнаго имущества по запротоколированiи его Комиссiей, был снят с обсужденiя для передачи его на разрѣшенiе дипломатическим путем.

Масква, 15 акцябр[я].

[illegible] звязку ві ня так доу[illegible] [illegible]ждение, которое Беларус[illegible] [illegible]ескоу па[illegible] аб хучай[illegible]

тутау гэтаго ураду. Нельга мысліць, што адбудаваньня Радаваго устрою зробіцца ліохка. За часы нямецкаго кіраваньня краям ізноу умацаваліся паны і багацеі, за гэтыя ж часы залажылася і яшчэ трымаяцца уласць незалежнікау, якія дамагаюцца вярнуць усякую брыду ня толькі на асобных Радавых дзеячау, але і на самы сэнс радаваго устрою. Селянства, пераніосшая на сваей спіня усю ценжар апошніх месяцау, мала сьвядомая у закладных прынцыпах радаваго устрою, праз зыканьня так званых сацыялістау, пачало вінавацінь бальшавікоу у тым, што яны кінулі край і атдалі яго на нямецкі прыгон. Селянства ня абрахоувая тых глыбокіх прычынау, па якім нельга было спрачацца з немцамі, ня бачыць, ці прымушана другімі ня бачыць, што бяз войска нельга было ратаваць Беларусь так сама, як і іншыя землі. Уся Расейская армія ня хацела вясці вайну даляй, і яна расплылася. Спрачацца немцам было некаму, і Радавая уласць прымушана была гвалтоуня падпісаць замірэньня у Брэсця. Калі беларускія селяня і працоунікі разбяруцца у прычынах, якіх ня варта пераличваць (нехай кожны пакапаяцца у сваей памяц), та яны згодзяцца с тым, што ня бальшавікі тут віцаваты, але бязканечныя дамаган[ьні] [illegible] прапягваюць руку дзеля згоды, а яны бьюць па іой і крычаць: „Нам трэба во колькі! Ня хочам згадзіцца з вашым бяз аннексій і кантрыбуцый“. Але аб гэтым ня варта доугаю гаварыць. Просты народ зразумее гэта—ня розум, дык сэрца [illegible] скажа, с кім іон павінян ісці, быць пойдзя з намі, пойдзя са [illegible]. Трудсейскім працоуным нар[illegible] аслабаняя

Але ня так ліохка бу[illegible]латы прывямейсцовую буржуазею. [illegible]ньня, якое зашто як верняцца радлічыні паласы та дзеля яе ізноу пачнкое мая быць дзянькі. Дзеля гэтаго [illegible] застаецца і была патпісана і зам[illegible] сача сусім у цябра дадаткавая згод[а] [illegible] усходнюм [illegible] [п]ачала паусюды на [illegible] ная зона. Вайбіць сваe зборышча, [illegible] карыстаньне Магіліовя, Мсціслаул[я] [illegible] здау, сплаву гарадох. На гэтых з[illegible] Н. біла пастановы, каб пр[illegible] ня пакідаць Беларусь, [illegible]това. Пер. яе бальшавіком. Між і[illegible] пастаноуляна, што калі [illegible] [illegible] ашукайцяся толькі!

Мейсцовая беларуска[я] [illegible] і панства, якоя знаходз[illegible] тва с польскімі і літоу[скімі] і шляхтаю, мусі-быць [illegible] рыстаць гэтая сваяцтва [illegible] ся туды за падмогаю. [illegible] мога можа выявіцца т[illegible] ламатычнум націску [illegible] цыоннаго польскаго [illegible] ускаго савету, якія [illegible] чуць сабе некімі ні[illegible] установамі. Але гэ[illegible] лізуяцца дадаткава[illegible] з Гэрманіяй, калі [illegible] сутрымая свае дакл[illegible] трыманьня [illegible] ні літоуск[illegible] тае уса[illegible] выпауні[illegible]

[illegible]і бела- [illegible] шырця [illegible] шчыра- [illegible]ларускую [illegible]. А так [illegible]то можа, присылай- [illegible]цi у ва- [illegible]ікау і [illegible]ьцця- [illegible]ах. [illegible] Не[illegible]

грашавою і іншаю падмогаю з боку іназемных дзяржау, часта нават далёкіх. З боку польскіх, украінскіх і літоускіх паноу так сама магчыма падтрыманьня беларускае буржуазеі, якая у таком прыпадку будзя знайходзіць у сваіх шанаваных суседзяу і грошы, і аружжа і прытулак у патрэбнасці. Вось дзеля упутрэняго жыцьця, дзеля барацьбы з моцнаю буржуазеяй і належыць зложыць, як можна хуччэй, чырвоную армію з мейсцовых працоунікау і селян. Гэтая армія зрабіла б нямагчымым паустаньня ці нападак паноу, нехай бы яны сабе і карысталіся падтрыманьнем суседняго панства ці ураду.

Разам с аслабаненьням Беларусі ад нямецкіх вайскоу нядкладна на ежыць звясці рахункі с урадам так званае „Незалежнае Беларускае Распублікі", кіраунікі якое усе часы аж дагэтуль папауняліся з буржуазеі і далёка стаялі ад патрэб народу. Найбольш контар-раваліюцыйныя з іх павінны быць кінуты на сьметнік, як няпатрэбная і шкадлівая рэч, а тыя, хто працавау з імі толькі па свайму палітычнаму няразуменьню, ці па слабасці свайго характару ня мог спрачацца прадажнаму напрамку капаводау і павадыроу, нехай сабе працуюць і даляй, але свае мейсца яны павінны бяз спрэчкі і злыдняу атдаць іншым мацнейшым людзям, якія адказваюць трэбаваньням раваліюцыі і патрэбам працоунаго люду.

Пры узбудоулі Радаваго устрою трэба трымаць у памяці культурна-бытавыя асобнасці Беларусі. У стасунку з канстытуцыяй Расейскай Федэратыунай Распублікі такія краі, дзе асобнасць гэта іосць, маюць ... краявую уласць, ... цца у выробляных ужо ... Пры выданьні канстытуцыі ... аўцам кіравала думка ... кожнаму краю самабытнасць у развіцьці сваіх культурна-гаспадарскіх справау. Беларусь, як маючая шмат гэтых асобнасцяу, і павінна мець сваю краявую раду, зложаную з прадстаунікау *мейсцоваго працоунаго люду*—рабочых і селян. Між іншымі даказамі самы ... нейшы дзеля падмацаваньня па... мейсцоваго прад... стауніцтва той, што такія прадстанікі будуць карыстацца большым даверэньням з боку народу і будуць мацней звязаны з Беларусю, дзе магчымы усякіі кепскія прыпадкі ад дурнога суседства. Толькі тады, як сатруцца міжнародныя рубяжы, як будзя зроблены рахунак з суседнімі буржуазнымі урадамі, як клясовая барацьба скончыцца адоляньням багацеяу і паноу, пытаньня аб мейсцовум і толькі мейсцовум прадстауніцтвя патраціць сваю гострасць. Да тых жа часау патрэбна моцная спайка між народам і выбранымі ім прадстаунікамі уласці. Гэтая спайка будзя толькі тады, калі кожны будзя ведаць, што такі го і такі свой чалавек, якому дарага і поля, і лес, і хвабрыка ці завод, якія народ атрымау пасля доугіх вякоу прыгону і праз мора крыві, пралітая у вайну і раваліюцыю.

Надоячы трапілася вялікай вагі здарэньня: Баугарыя ня магла даляй ваяваць і папрасіла згоды. Хаурусьнікі згоду прынялі і выробілі для Баугар'і дужа дрэнныя условія, якія тая прыняла і павінна выпауніць. Гэты условія зводцяць Баугарыю на німа нішто і аднімаюць ад яе усю яе сілу і значнасць, як ваеннае ядзініцы. Але апроч гэтаго условія ня меняй гостра адтыркаюцца і Гэрманьні, якой сканчаньня Баугар'яю вайны, прынясло ня столькі клопату, як бяды, а можа нават і настаяшчую пагібяль. Справа у тым, што ня толькі паменшала у іх сіл, а і у тым, што праз Баугар'ю пастрояна чугунка, якою немцы звязвалі весь свой даужэрны хронт і мелі магчымасць пяравозіць з аднаго мейста у другоя падмогу войскам і абменьваць тавары на тавары: чаго ня было у Турцыі і Баугар'і—вязлі з Германі, а у Германьню вязлі з Турцыі і Баугар'ю тоя, у чым яна мела нядахваткі. Цяперака ж хаурусьнікі гэту чугунку пярарэжуць і адбяруць у немцау магчымасць мець ядзіны хронт. Боляй таго, пярарэз гэтаго іх хронту становіць у дужа цяжкая палажэньня Турцыю, якая так сама можа скора адказацца ад вайны, будучы атрэзанаю ад Гэрманьні, ня маючы ад яе пад... ні аладзьмі, ні аружжам, ні чым. За Турцыяю пойдзя і Аустрія, а адна Гэрманьня тады ужо будзя бязмоцнаю змагацца з утомлянымі салдатамі супроць харусьнікау.

Што ж за прычыны таму, што так у няспадзеукі, раптам, Баугарыя запрасіла замірэньня і кінула ваяваць? Тыя надта няпэуныя весткі, якія рожнымі способамі даходзяць сюды—малюють палажэньня рожна. Немцы хочуць суспакоіць свой народ, закрыць яму вочы і кажуць, што уся віна у новым баугарскім кабінеця міністрау, старшыною якога маяцца Малінау, прыхільнік хаурусьнікау; што гэты Малінау прадауся ім супроць волі народу і караля. Трэба толькі наслаць свае войска на падмогу і усе зменіцца. Хаурусьнікі кажуць, што зусім ня так: а гета бач таму Баугарыя запрасіла згоды, што яны пярамоглі яе., зрабілі пабору над ею. І адно, і другоя ня сведчыць аб праудзя і ня выяуляя настаяшчае прычыны няспадзяванаго з боку Баугары замірэньня. Прычына гэтта адна—гэта утома салдат і народу вайною. Баугарыя нясціханна ваявала шесць гадоу, перш с Турцыяю, потым з грэцыяй, даляй з хаурусьнікамі і Расеяй. І гэта вайна знішчыла на шчэнт яе і пасеяла вялікая нязадавольства сярод працоунаго народу і войску. Сярод рожных вестак аб здарэньнях у Баугары есцяка шмат такіх, якія хоць няясна, але намякаюць на тоя, што баугарская войска само кідала пазыцыі, адказваючыся даляй ваяваць. Бач з ім робіцца, як рабілася тоя і з расейскім войскам. І гэта ня навіна: яно і мусяла так быць. Ідэі расейскай раваліюцыі пралезлі і туды, куды ім, здаецца, і дабрацца цяжка і першым абуялі баугарскім народам.

Даляй ідзе чарга за другімі і ужо есцяка знак, што за Баугар'яю пойдзя хутка Турцыя, Аустрыя, Гэрманьня і інш, дзе дух раваліюцыі абурвая працоуным народам і праз скончатак вайны, вядз да раваліюцыі. Баугар'я з'явілася першаю у тым цугу, які зложаі з усіх тых. Выходзіць, што ушатая грашаунікамі і буржуазею ... вялізарная вайна, прынесшая ім нязлічаныя багацьця, кан... працоуным народам, які нясе с сабою і смерць панаваньню усім багачам—дармаедам.

Новая хатка.

Будуйця, майстровя, будуйця хуччэй
Вы гэтую новую хатку,
Цярпліва кладзеця хундамэнт у ей!
Хоць цяшка бывая спачатку,
Адпак ня сумуйця і усе чарадой
Пры песлі зычлівай, вясёлай,
Майструйця паважна сцяна за сцяной
Паражна, спачатку, ад долу.
Кару на паленах шчасайця на шчэнт
Хай шчыльна маяйструяцца кладка,
І моснаю будзя, як мосны цамэнт
Нам гэтая новая хатка.
А у хацы у новуй так люба пажыць!
У вокны яе паглядзецца!
Той свет, што ад сонца у яе забляжыць
Шчаслівым сярдэнькам пацецца.
І соладам хмельным пяройдзя душой
Таемная думачка-гадка.
Будуйця, майстровя, сцяну за сцяной
Вы гэтую новую хатку.
Хундамэнту с камяну прарыты равы
На камні гатова падруба!
Глядзеця на творы, што строіця вы,
Дзівуйцеся толькі, як люба!
За дзень, за другі і чатэры вакны
Бадай ужо будуць гатовы,
І толькі рабеця, каб шырай яны
Разлаты былі пры асновя.
Каб новая хатка вясельшай была,
Каб прамяньня купнаю градкай
Жывільнаго сонца, святога цяпла,
Ліліося найболяй у хатку.
Цы кроквы, майстровя, кладзеця вышэй,
Дугою загнутаю строма,
Каб сцекалі кроплі вады ад даждж ей
І гак ня псавалі саломы.
Гэй, прауда, майстровя, павінны вы знаць
Будову у канец ад пачатку!
Ня раз ужо вам давялось будаваць
Хлявы і гуменцы ды хаткі.
Будуйця ж па знаньню, будуйця майстры!
Паважна тварэця старэнна,
Устаючы к рабоця ад раняй пары
І працу канчаючы к цемні.
Будоунай рабоця так многа падзяк,
Увагі так многа ля працы!
Ня кідайця ж духу тварачаго так—
Укладайця яго вы у турбацу.
Хто у хатку убярэцца і будзя у ей жыць,
Гадкі каратаць па парадку,
Ня будзя магчы той, майстры, вас забыць
І дзякуй пашле вам за хатку.

Цішка Гартны.

Ня зьмянілася.

У той тэрмін часу, які атдзяляу сабою другі з'езд радау Заходняй Вобласці ад трэйцяго, здараліся падзвычайны з'явішча у агульна-палітычнум жыцьці Расейскай Распублікі, якія тым ці іншым знакам шкодна адабіліся на вобласном упрауніцьвя, і па складу яго. Адным з выдатнейшых здарэньняу было — паустаньня лівых с.-р. супроць бальшавікоу, учынятая у Маскве і гулка адазваушая і у Заходнюй Вобласці, дзе лівыя с.-р. мелі значны уплыу на селянства і займалі выдатныя мейсты у многіх радах і установах. Ня глядзючы на яго няудачу, усе-ткі клопату уласці яно прынясло пямала і клопат вялікаго. У многіх мейстох на дэмаркацыйнай мяжы дзякуючы яму, с.-р. часткі чырвонай арміі рабілі сур'ёзныя спаткненьня з немцамі, пошля якіх уставалі з іх боку рожныя прэтэнзіі да радавай уласці; каб уладзіць іх, трэ было падпімаць па погі пастаяшчыя дыпляматычныя рады і уладжваць іх. Гэта давала шмат клопату і пяпрыемнасці. Другоя—гэта растрой наладжанай работы. Выгнаньня лівых с.-р. з рад і устаноу, дзе яны займалі многа ды значных мейст, адбілася больш на скутках працы, і весь упраупічы струмэнт трэ было аднауляць па бальшавіцкіх пачатках, і разам з гэстым душыць падняушую голау супроць—раваліюцыю.

Другія ж здарэньня, хоцькі і дробныя ды ня значныя, але так сама гусцілі паветра. Падняты ж варагамі радавай уласці белы тэрар—гарачыу яго. Звітак гэтых з'явішч парадзіу пекі пяустой у кіраучных колах Вобласці, у скутку чаго хоць і зусім дробныя ды мейстоваго характару пяляды, але так сама гусцілі паветра і вытыркалі наперад патрэбу да скліку трэйцяго з'езду. І з'езд быу назначан па 10 сентября. Ікрас пярад з'ездам, падняты варагамі радавае уласці белы тэрор прыдау шчэ больш гострасці і ціка яму. Да пяраказаных бакавых, староннiх здарэньняу дадаваліся і унутраныя, выпхнуд тыя на повярх жыцьця пытаньням пярабудовы інсцітуцый вобласпае улады. Сярод някаторых бальшавіцкіх колау радзілася думка, каб скасаваць так званы обліскомзап і аставіць намест яго або губэрскія толькі цэнтры, губэрскія выпауняючыя камітэты радау работнічых і сялянскіх дэпутатау (Губісполкомы), або пярабудаваць Камісарыят Заходняй Вобласці у Заходнюю Каммуну—з аднаго боку, з другога,

---

...шырэньня думкі аб інтар...цыяналізма у Гэрмані.

... светкамі якое мы з'луляемся ... свой усціш і гублю, зробля... дзіла у многіх, хто уперад ... тым, думку аб хаурусяя ... сьвету. Гэты хаурус ня ... родам спрачацца і рабіць ... чкі крывавыя войны. У ... цыяй гэтая думка знай... і одгук і стала глауней... міжнародная палітыкі ... ага Ураду. У заходніх ... шмат прыхільнікау яе, ... віцельствы ніяк ня змаглі ... У апошнія часы і ся... і імпэрыялістычных кру... Еуропы пашыраяцца разу... нашай вайну да ... ... думкі з'яуляяцца ... ... суду ..., надрукованая у 465 нумары ... цябра афіцыяльнае ня... Haroldenfsche Allgemeine ... ю стацьцю у пяракладзя ... оуваям. як маючую, ... цікавасць.

...дзі хаурусу народау.

... ара Ганса Фрыца ... ката у Вярхоуным Судзя

... вялі... сілы, ... энт ... цца да ... ьня ... якоя па... ... родамі ... то раз... ... цца ... ... казвая на ... доляць кі... ... дак. Валі ... юцца тут ...

На гэтум мейсцы павінна толькі разглядацца думка аб правя на яе сушчнасці да тые ці іншае хвормы. Думка аб інтэрнацыянальнум правовум парадку іосць дзіця сусім ня сягодняшняго дня. Яна шукае сваю закладзіну у фактах гістарычнаго гопыту, што дагэтуль усіо яшчэ па крысе пашыраўся, коласлбрау залежачых да аднае прававое абшчыны і што нявялікія прававыя абшчыны злучаліся у вялікія. Як раз нямецкія адносіны былі гэтаму прывядзяны, як самы падхадзячы паказ. Сярэдня-вяковае прававое палажэньня дазваляла раздор і спрэчку між адною асабістасцю і другою. Вечная гражданская замірэньня зрабіла канец гэтым сваркам больш як чатыраста гадоу таму назад. Разам з замірэньням была заложана і арганізацыя суда. Барацьба між гарадам і старанаю, між адною і другою ... ою аднака цягнулася, пакуль ня узга... ... іся на нямецкуй зямлі рахунковыя ... арсцянныя закладзіны. Дагэтуль вя... ... міжусобныя крывавыя бойкі. Яшчэ у 1866 годзя білася Бавары супроць Прусіі. У першыні, толькі 1870 год даравау Нямецкаму Гасударству магчымасць прыпыніць і адцурацца ад помсты.

На гэтуй дарозя прыхільнікі думкі аб хаурусе народау хочуць ступаць даляй, бяз таго, кам тым часам, перш усяго над гетым валадау пэуны стасунак і еднасць у дамаганьні мэты. Адна частка мяркуя, што можна зразу перайсці ад прававоя завязі між гасударствамі да усясьветнае арганізацыі народау. Другія мысляць, што далейшая дарога да аднаго, увесь сьвет абымаючаго, хаурусу ня можа быць пройдзяна, як раз ступіць. Яны чакаюць сперша толькі пашырэньня гасударствау у законныя звязаньня паміж сябе *некульні гасударствау*, якія тады толькі замыкалі б кола к усясьветнай арганізацыі. Адзін нямецкі вучоны (Нэдэроб) толькі нядауна абрысавау гісторыю Швайцарыі, як паказноя здарэньня ... та хаурусу гасударствау, які пашы... ..., выходзячы з малога кругу, да абы... ... усех іх звязі.

Кал... гэта зрабілася ... ... у а... хаур...

Амэрыка, так сама як член хаурусу народау, стасунку с закладзінамі навучэньня Монроэ няабмяжованаго права на самаапрадзяленьня дзеля чыста амэрыканскіх справау. Такія трэбаваньня былі выстауляны і ад іншых складаньняу народау. У стасунку з эурапейскім вучэньням Монроэ, якоя, пасля сучаснае перадачы Эуропы пад дзеі і уладу Амэрыкі і Азі, павінна было б упарта дамагацца — колішняе незалежнасці нашае часткі сьвету — належала б так сама даць мейсца думца аб правя самаапрэдзяленьня Амэрыкі.

Глауная мэта кожнаго міжнароднаго устрою іосць увядзеньня прымусовае трэцейскае судзебнае уласці і паменьшэньня ваенных падгатовак. Ня заусіоды былі ясна вядомы адзнакавасці, у якіх стаялі у мейсцы гетыя абудва праграмныя пункты. Магчымасць паменьшэньня ваарэжэньня залежыць у вялікуй мерцы ад вялічыні вакругі зямлі, на якой уже маяцца міжнародны прававы парадак. Да гэтых часау государства закладалі свае права і інтарэсы траха ня сусім на павялічэньні вайсковых сілау, калі жадаюць патрэбаваць ад народау адцурацца сусім ці часткаю праз паманьшэньня іх ваарэжэньня ад такое абароны іхняго быцьця, та належыць уперад стварыць іншую забязлеку дзеля абароны нацыянальных жыцьцявых інтарэсау. Толькі калі замацуяцца паміж гасударствамі усамдзеляшняя прававая арганізацыя, калі сваркі між народамі будуць згладжвацца праз правы, тады магчымы падгатоукі да зніштажэньня расправы аружжам.

Гэта будзя залежыць потым ад таго, які крух гасударствау захопіць прававую арганізацыю. Калі іон абмяжуяцца спачатку на адной часцы сьвету, можна будзя дамагчыся перш усяго толькі асаблівых канцінентальных штатау с угаворам з розных бакоу аб мерцы іх ... ваеннаго забезпячэньня. У далейшу ... гэтым паказвяяцца, што блізіцца пам... шэньня марскіх ваенных сілау; м... ваарэжэньня стануць няпатрэбнымі ... тады сусім ці часткаю, ... рах ... ...

... ваючая спрэчкі гасударствау прававыя і прымірыцельныя установы. Вось над гэтаю задачаю аж да апошніх часау працавалі, як тэарэтыкі так сама і практыкі. Між іншымі большае вартнасці дзеля рашэньня дзьве заданьня: запезпячэньне безпрыстрасьця суда і выпауненьня зробляная ім пастановы.

Нават шчырыя прыхільнікі міжнароднаго прававога устрою маюць дабавіць, што духоуная атмасфэра цяперашніх часау мала згодна падмацаваць веру у безпрыстрастнасць міжнароднае верхоунае інстанцыі. З другога боку, ня можа так сама развіцьцё усясьветнае гісторыі стаць абсуджаным пад вуглам лічнаго погляду таго злому у настрою духа, які падняуся цяпер найвышэй. Калі удасца з самых малых штурхау гэтае вайны пярайсці да усамдзеляшняе роунае вагі нацыянальных сілау, та пачнецца супакой так сама і у барацьбе духа.

Але тым часам нават і у вольныя ад узбурэньня злосці часы да вайны думка аб міжнароднум прававом устрою сустракалася па большасці бяз давярэньня, і яна, як усамдзеляшні практычны фактар палітычнаго жыцьця ледва варта была што-небудзь. Шмат вядомаго прымусу у міжнародных пастановах, якіх павінна быць многа, здавалася, што вядзе к падмацаваньню гэтаго нядаверра. Калі перад гэтым рахавалі перашкаджаць міжнародным спрэчкам праз міжнародныя паліцэйскія дружыны, калі суліді удачу ад працы парламэнту, які стаяу бы над усімі гасударствамі, та ня было на дзеля тут зробляна ніякае практычнае сурёзнае парады. Хто схацеу бы сягодня думаць аб тым, каб вырасціць з зямлі паліцэйскую дружыну, якая мела б задачаю прыпыніць спрэчку і выступіць супроць міліоннаго войска вялікае дзяржавы? Якую карысць могуць даць міжнародныя ... пастановы, наскольні ім ня хапая ... наго выпауненьня.

... я глядзючы на усіо гэта, можа быць ... на ня стасуючая думка, што міжнародныя спрэчкі ня маюць іншаго прыпынку ... у дзеля іх прыпынку цяпер апрыч ... наго способу. Прамы... ... барацьбе і ... сабы прымусу атр... такую вагу, як ... ... давяс... ... цягу пр...

пры трыманьні с абудвых бакоу сваіх варункау замірэньня, так мала іосць магчымасці ня згадзіцца, што аканамічная вайны у сваім розуме, даведзяным па магчымасці да поунасці аканамічнум байкоця, іосць усамдзляшні способ прымусу у тых прыпадках, калі гэта патрабуяцца, падмацавать пастанову і трабаваньня між народнае арганізацыі.

Гэтая разуменьня вырабілі сабе тэорэтычныя перадавыя паборнікі думкі аб хаурусе народау і прыхіліушыя да яе людзі гасударственае практыкі. Да гэтых часау нават у пісьменсцвя, асабліва у граматах цэнтровых арганізацыяу аб працягу Гаагскае згоднае канферэнцыі, выяуленьня думкі аб хаурусе народау добра відаць; у гэтум пісьменсцвя выстауляна прапанова аб установя двух судоу, з якіх першы меу бы задачаю прымірэньне, а другі павінен быу бы служыць дзеля разбору па праву міжнародных спрэчак. Гасударства, якоя хапаяцца за аружжа, ня звяртаючыся за пасрэднічаствам ці за пастановамі аднае з гэтых інстанцыяу, або гасударства, якоя пражэцца стаць у бок ад пастаноу законадаучае інстанцыі, павінна быць прымушана астатнімі гасударствамі, належачымі да хаурусу народау трымацца устаноу гэтаго хаурусу. Супроць парушыушых правы у першы чарод належыць дамагчыся мабілізацыі арганізаваных способау аканамічнаго прымусу.

У гэтых рамках мы ня можам разглядаць нашы задачы, наскольні такоя, заложанае на злучэньнях хаурусу народау з аканамічнаю вайною, развіцьцё права было б жаданым. Магчымасці парушэньня права ясна відаць. Яны настолькі нявялікія, наскольні між самых народау гэтаго хаурусу забезпечана раунамоцнасць аднародных гурткоу сілы.

Гэта у вялікіх абрысах — ужо цяпер пазнаныя усамдзеляшнія дамаганьня развіцьца ідэі хаурусу народау. Ня могучы тут, хоць бы гаварылася і шмат больш, да дробак разглядзець праблему, усіо ж гэгыя радкі павінны умацаваць веданьня, што задача хаурусу народау ня іосць ужо далекая ад жыцьця хвантазія, але ... бярэцца, як у... ...ная справа ... чнаго развіц...

АД РАДАКЦЫІ.

Рукапісы, якія прысылаюцца ля друку, павінны быць чытальна напісаны на адным бку паперы.

Няпрынятыя рукапісы звяртаюцца аутарам, калі ля перасылкі будзя прыслана марка. Малыя рукапісы ня варочаюцца зусім.

РАДАКТАР ПРЫМАЯ ад 11 да 4 г.

Радакцыя і Адміністрацыя: Масква, Паварская, 52, тал. 1-51-63.

ж, Беларускія савецкія колы і беларускія сэкцыі камуністау ды лівых с.-р. высунулі пытаньня, каб пярамяніць назву вобласці з Заходняе па Беларускую і гэтым даць пітку да можнасці найсці пуціны ля збіраньня гэтае вобласці у адно цэлая, бачучы у гэтум збіраньню ахову і падмогу вялікай акцябэрскай равалюцыі і яе завасвам. Маючы вельмі значную вагу, яно радзіла у іх вялікія спадзеукі па з'езд. Тым часам, адчыняты на дзень пазней назпачанаго, з з'езд радау Заходняй Вобласці ня прынес сабою нічога новаго і ня выпауніу ні чыіх надзей. Усе пошля яго засталося такім жа, як і было да яго. Трэба дагадвацца, што гострасць цяперашняго палажэньня бязспрэчна, памагло гэтаму стапца. Ня дзіва, што самым вагкім пытаньням яго было—сучасны момант, якоя і забрала больш увагі ад з'езду. Напад з усіх бакоу буржуазеі, падняты ею бэлы тэрар, ахвярою якога сталі Урыцкі, Валадарскі і Ленін,—гэта гукала праз сэрцы ахавайцау сучаснаго парадку пайходзіць пуціну да барацьбы з узростаючым і наглеючым варагом работніча—селянскай равалюцыі. Аднак апраудацца гэгым' пельга, бо тыя пытаньня, з якіі у многіх былі злыганы спадзеукі, меі ня малую вагу і ад ня парашэньня іх выглядая яскрава значны утратак ля спраў равалюцыі. Асобна гэта датычэ гостра с пытаньням аб няраімянаваньні вобласці з Заходняе у Беларускую. Да трывожнасці моманту, папэуна, трэба прыдаць і пекую ужыучую кіраупікамі управы абмылковую думку і пагляд на слова «Беларуская», якія вось ужо колькі часу іх праваджаюць ня даючы можнасці глядзець на усе адчыняпам вогам... Дастатая няпоуласць працы з'езду адметна. І тым болей яшчэ адметна, што ня парошаная ім пытаньня значней вытыркаюць на повярху жыцця і настойняй стукаюцца у дзьверы, калі равалюцыя ад гэтаго шмат губіць.

Беларус-Камуніст.

„Воздайте кесарево кесареви и Божіе—Богови“.

Выбух усясьветнае равалюцыі бліжыцца. Як відаць з апошніх падзей у Баугарыі і Турцыі, мы стаімо на пярэдадні яго. Яшчэ момэнт, другі,—і увесь сьвет ускалыхнецца з нябывалаю моцай. Хвали руйнуючаго народнаго гневу, шпаркі разгул якой мы бачылі у Расеі, пранясецца па усіх землях і дзяржавах нашае пляпэты. За гэтым часам пішчыцельства настаня пара новае, творчае працы, вышукання і правядзення у жыццю новых формау сацыяльных і міжнародных адносінау...

Свая балячка мацней баліць. Будучы беларусам, найперш за усіе думаяцца аб сваіой бацькаушчыня—Беларусі. Што нясе іой будучына, які ліос спаткае яе? Шмат іой прыйшлося выцярпець у мінуушчыня, шмат цярпіць яна і цяпер. Што і як,—ня буду пералічаць. Усім гэта вядома, і трывожыць старыя балячкі ня хочацца. Кожны зразумея мяне і бяз гэтаго. Адно толькі пытання займая мяне, і як цьвікі, сядзіць у маіх думках. Гэта пытання аб будучыня і пры тым нядаліокай будучыня нашаго змучанаго краю: як адаб'ецца на ім выбух усясьветнае рэвалюцыі, таго усясьветнаго катаклізму, які няміпуча павінян кончыць цяперашнюю міжнародную блутаніну?

Нямецкі імпэрыялізм цяжка паранены, але даліока яшчэ ня забіты. Іон яшчэ пастаіць за сваю быццю. Іон зробіць для свае абароны усіо, што толькі зможа зрабіць, іон сабярэ адусюль свае параскіданыя па сьвеця сілы і пэўне заядлую барацьбу ужо ня дзеля захапляння чужога дабра, а у абарону свайго уласнаго істнення. Магчыма што пры гэтым скупления сілау яму прыйдецца выступіць з нашаго краю і пакінуць віпскіх «нязалежнікау» іх уласнай долі. «Натура пустаты ня цярпіць». Усьлед за адходзячым гэрманізмам у край вярнецца Радавая уласць. Пачнецца расплата за палітычныя даугі, пдвядзення рахункау паміж двума напрамкамі беларускай палітычнай думкі, паміж «заходняй» і „усходняй“ ар'ентацыямі.

Я ведаю, што у часы вялікіх пераваротау пачування маюць вялікую моц над уыпкамі, як асобных людзей, так цэльных грамадау, што клікаць іх прыслухацца да голасу спакойнаго розуму,—дарэмная трата часу, але я ня магу змаучаць. І я мушу зьвярнуць тых, хто захоча паслухаць і падумаць над маімі славамі,—вось на што.

Яшчэ ня пасьпелі немцы выступіць з Беларусі, яшчэ нават самая магчымасьць іх адходу астаецца пад знакам запытання, а тым часам у някаторых з беларускіх дзеячоу „усходняе“ ар'ентацыі пачынаюць разгульвацца ня зусім-то пахвальныя апэтыты. Мне ужо даводзілася чуць выразы накштал такіх: „Эх, з якою радасьцяй я-б перавешау гэтых „нязалежнікау“ сваіою уласнаю рукою!“ Ясна, што калі людзям так настроеным давядзецца пабедна уступіць у забраную цяпер часьціну Беларусі, дык яны, даушы волю сваім „вешательскім“ апэтытам, наробяць надта шмат благога для нашай бацькаушчыны а разам і ля равалюцыі. І вось, я хачу перасьцярагчы іх, сказаць ім, покуль ня позна, што трэба умерыць свае апэтыты і больш слухацца голасу розуму, чым сваіх пачуванняу.

Моцна мыліцца той, хто кажэ аб вешанні усіх „нязалежнікау“. „Нязалежнічаство“ іосьць пэуны кірунак беларускай палітычнай думкі, і патрабуя да сябе пільнай увагі. Я зусім адкідаю прынцып палітычпай помсты, кары чалавека толькі за тоя, што іон інакшай думая, бачыць дабро свае бацькаушчыны у іншых формах быцця, чым другія. І дзеля гэтаго, я ня магу пахваліць тых няумяркаваных вешацельскіх апэтытау, аб якіх шла гутарка трохі рапей.

Але разам з гэтым, я зусім ня думаю заступацца за розных прахвостау, насьпех афарбаваушыхся у беларускі коляр і прыкрыушыхся фігавым лістком беларускаго нязалежнічаства толькі дзеля таго, каб мець магчымасьць *як найлепш уладжваць інтарэсы свае і сваіх блізкіх*, прадаючы і глумячы інтарэсы многаміліоннаго народу. Вот аб такіх „нязалежпіках“ дауно ужо плача вароука горкімі сьлязьмі ад нуды растання.

Трэба адрожніваць палітыку ад угалоушчыны. І наскольк я стаю за нячапання шчырых, чэсных сыноу свае бацькаушчыны, хаця, быць можэ, і памыляючыхся, але ня пакладаючы рук і ня шкадуючы ні сябе нават свайго гонару у нявымоуна цяжкіх варунках працуючых над адраджэннам бацькаушчыны,—настолькі ж горача я стаю за *безлітасную* кару тых, хто прадаючы народную долю, купляя сваю уласная шчасьця. А такіх мазурыкау шмат прыліпла да ці абрабляя свае „делянкі“. Але прыдзя час суду, калі усіо патаемная станя яуным, і ім прыдзяцца расплачвацца за усе свае „гешэфты“. *І ніхто ня мая права гаварыць аб літасьці да такіх людзей.*

Бяда толькі у тым, што „плевелы“ і „пшаніца“ так пярамяшаны паміж сабою, што трэба найвялікпае асьцярожнасьці, каб разам з „плевеламі“ ня вырваць і „пшаніцы“. Ніва нашa духоуная надта рэдзянькая, ураджай на іой надта слабенькі, і мы мусім шанаваць яго, як сваіо уласная вока. У няясным выпадку лепш прасьціць, чым караць. Нават някаторыс, напрыклад, здавалася-б самыя пэуные факты прыдзецца пакідаць бяз увагі.

Іосьць пэуны лік шчырых беларусау, нязамяпімых працаушкоу на народнай ніва, у якіх пацыяпальная ідэя заслапяя сабою усіо. Гэта іх слабая струнка, і хто патрапіць зачапіць гэтую струнку той можа весьці іх за сабою хоць у пекла. Палітычныя афэрысты рожных колярау, зляцеушыся на Беларусь, ведаюць гэта і карыстаюць.

І вот, калі прыдзя час расплаты, дык трэба быць надта асьцярожнымі, каб ня парабіць няпапраунае бяды, разам з благім нішчучы і добрая. „Воздайте Кесарево Кесареви, а Божіе—Богови!“

Павал ЛЮБЕЦКІ.

Ці шкодна?

Многія ат саміх беларусау-сацыялістау, ня толькі што расейцау, ці другіх, трымаюцца весь час тае абмылковае думкі, якая нібы чорт, пужая іх атрадзеньня беларускаго нацыянальнаго пачуцьця. „Гэта ж шавінізма, гэта ж разлом агульнаго хронту, гэта ж новая пута ля скаваньня працоунаго народу і г. інш.“ кажуць яны і да іх ня сілкуйся ужо ты падыці ні с чым: яны гуторыць с табою ня будуць, а адхрысцяцца, адмахаюцца рукамі і празавуць цябе ня болей ня меней, як або шавіністам, або нацыяналістам—пры чым у гэтыя словы залажаць такі сэнс, які знача: я табе вораг. Тоя, што гэткія людзі толькі і магуць заявяць з нятрывалымі і абманваючымі іх словамі ды махапьням рукі—і есцяка вялікая бяда. Бяда гэта—скутак палітычнае цемнасці і цемнаго блытаньня у повярху пазнаньня жыццявых з'яу. Есцяка у жыцьці, само сабою, шмат блытаніны, у якой разбірацца трэ умець якуратна, старэнна, а ня сеч с пляча, абы хуччэй усе было. Дзякуючы толькі мастацтву сеч—і астаецца тоя, што рожныя разумепьня з'ясняюцца шыварат—навыварат і коляр чорны—робіцца белым—ды наадварот. У нацыянальнум пытаньні блытая перш усяго тоя, што яго саправуды такі можна нахіліць у ва усе бакі. Гэтым карыстаюць і варагі сацыялізмы ды равалюцыі, нават варагі мерпаго спакойнаго поступу у перад. І ня раз, што мы бачым і цяпераka сваімі вачмі нацыянальная пытаньня у някаторых народау сыграла дрэнную рэч. На ім так сама стараліся і стараюцца збудаваць будынiну таго ці іншаго прыгону, але наагул, на працяту гісторіі яно служыць і культуры, і поступу.

Служыць і равалюцыі. Калі здаралася, што праз яго выгравала буржуазея і багатыя станы, та у большасці гэта было часовым, праходзячым. Усягдыж, на усціж-нацыянальная пытаньня вяло нават за сабою равалюцыю. Мы часта натыкаямся на тыя здарэньня і цяперака, чытаючы, што Індзія, напрыклад, пачыная атраджацца, або Ірландзія паустае супроціу Англі. Усе гэта кіруюцца атраджэньням нацыяпальным. Кожны малы народ прылучаяцца да культуры праз яго, кожны вялікі народ праз яго вялікім стауся. Дагэтуль закон жыцьця кіравау так, што адзнаючы свая нацыянальнасць, народ больш пасьпявау у развіцію і станавіуся правадыром поступу, навукі, адкрыццяу і праз гэта багацьця.

Праз яго выходзілі знатнейшыя творы вялікіх масцярoу, пісарoу, музыкантау і песьнярoу. Наканец, нацыянальная пачуцьціо ідзе за памяэт, змацоуваючы светлы і развіты народ у барацьбе за свабоду, якую так сама ляхчэй дастае, у свой чарод, нацыянальна сьвядомы народ. Французскія равалюцыянэры былі шчырымі нацыяналістамі, гарыбальдзіпцы калісці так сама. У наш час ня трэба адказаць у гэтум фінляпскім, татарскім і латышскім працоунікам. Значa, адкуль ня паглядзі—нацыянальная пытаньня служыць на карысць працоунаму народу і патрэбнай ля яго свабоды. Гэтак стаіць справа з ім у другіх народау. Зусім ня шкодна яго вывa ля беларусау. Беларускі народ весь працоуны ні мая у сабе стану буржуазеі, ні грашаунікоу і баяцца захопу улады праз нацыянальная пытаньня ня варта. Заложаная і жывучая вось ужо колькі месяцау Беларуская Рада ніякім чынам ня ужыла беларускаму сяляніну пачуцьця шавінізмы. І яго ніхто ніколі ня ужыве яму. Тым часам у падняццю нацыянальнаго пачуцьця у ем чуяцца вялікая патрэба. І складам, і душою, і мовою, і этнаграфічнымі варункамі зусім асобны ад другіх, ен сцярау многа дарма часу і цяперака яму грозіць тоя, калі будзя гвалтоуна пярамагацца высунатая жыццём патрэба у яго нацыянальнум атрадзепьні. Прывіць дух чужыны праз навуку і управу—гэта значыць памагчы злым дзеям працягнуць далей час прыходу развіцьця, а з ім і свабоды ды поступу. У вольнуй праявя сваіх думак, у жыццявой творчасці патрэбна шырокая вольная пуціна, і беларускі народ яе чакая. Апроч гэтаго, праз выяву нацыянальнае тварыны у цяперашні час, трудны, губіцяльны і ліхі, ён мусіць паказаць сваім варагом, прасцершым за ім свае прагныя рукі, што ён ня блуда якаясь у сьвецця, ня прыпадкова закінутая кімсці рэч, што можа ею кожны карыстацца—а моцны, ядыны народ, хочучы жыць вольна і багата. Прэч жа пасягайцы! Вось усе доказы згодна гаворуць, што шкоднасці ад беларускаго нацыянальнаго пытаньня німа нізваньня, а яшчэ есцяка карысць ля Расейскае Равалюцыі. А як так, дык чамуж ня прымаць і працоунаму люду нацыянальнае палітыкі, у асобку датычна беларусау, прыхільна? І на вошта ня абдумана адмахвацца рукамі ад яго многім шчырым сацыялістам? Ціж ня лепі рынуцца у гушчу, бедную і пустую, беларускаго працоунаго народу, і абудзіючы да творчасці жыцьця і замаца ваньня свабоды нацыянальныя скарбы яго думак, быць хвармоушчыкам іх і праводнікам у жыццё? Вядома, што кожны, намагаушы добра, скажа, што інтарэсы Беларусі, свабоднай і багатай, многа болей памогуць справам працоунаго народу, ніж словы і дзеі тых, хто стараліся, забываючы праяву нацыянальнаго атраджэньня, сьпыняць пашырэньня равалюцыі і прыход інтарнацыянальнаго аб'еднаньня вольных народау.

Змітро Жылуновіч.

Рабоче-крестьянская Красная Армія.

„Красноармейская Звѣзда“.

Марш.

Не Море нам свѣтит с вышины,
Не кровожадный бог войны,
Не ради подлых барышей,
Сомкнув ряды, мы в бой идем,—
Мы бой с насиліем ведем.
Как в чистом полѣ алый мак,
Наш боевой сверкает знак
Свидѣтель связи вѣковой
Семьи всемірной трудовой,
Символ побѣднаго труда—
Красноармейская звѣзда.
Вся міроѣдская орда,
Всѣ угнетатели труда,
Всѣ пауки, всѣ кулаки,
Завидя красные полки,
Злой поднимают крик и вой:
Псы чуют час конечный свой.

ПРИПѢВ.

Всѣ, кто влачил судьбу раба,
Вся трудовая голытьба,
Всѣ бѣдняки, всѣ батраки,
Увидя красные полки,
Спѣшат привѣтом встрѣтить их,
Освободителей своих.

ПРИПѢВ.

Через деревни, города,
Под алым знаменем труда
Мы всѣ идем плечем к плечу,
Неся погибель палачу,
Всѣм, кто питался ряд вѣков
Кровавым потом бѣдняков.

ПРИПѢВ.

Мы—лишь отряд передовой
Всемірной рати трудовой.
Вся рать идет за нами вслѣд
Для сокрушительных побѣд.
Уж слышит в страхѣ стан врагов
Желѣзный гул ея шагов.

ПРИПѢВ.

Спицы въ колесницѣ.

Много уже писалось и говорилось и въ газетахъ, и на митингахъ, и на съѣздахъ о томъ ужасномъ положеніи, въ какомъ находятся бѣженцы, въ особенности бѣднѣйшіе слои ихъ. Ужасы переживаютъ они отъ холода и голода, отъ безработицы и безпріютности. Еще хуже ихъ положеніе, когда они рѣшаются двинуться въ путь, на которомъ ждутъ ихъ тысячи испытаній. Повторяю, что все это давно извѣстно всѣмъ, но отъ этого не легче. Принимаемыя мѣры не могутъ окончательно пресѣчь затрудненія въ отправкѣ бѣженцевъ, и случаи какихъ-то ненормальностей въ этомъ дѣлѣ, къ сожалѣнію, происходятъ и до сихъ поръ.

Такъ, на 16 сентября новаго стиля была назначена отправка изъ Петрограда по Варшавской дорогѣ эшелона съ бѣженцами—бѣлоруссами. Записанные въ эшелонъ собрались къ поѣзду заранѣе, чтобы имѣть время устроиться. Но прошло 16 число, прошли и слѣдующіе четыре дня, а отправленія все нѣтъ. Всѣ пять дней бѣженцы вынуждены были прозябать вокругъ станціонныхъ зданій Варшавскаго вокзала, ночуя на дворѣ и перенося дожди. Уйти отъ вокзала каждый опасался, боясь упустить поѣздъ, такъ какъ относительно времени отправленія никто не могъ сказать что-либо опредѣленное. Въ бараки почему-то не пускаютъ. Итакъ, безъ пищи, безъ теплой одежды, подъ дождемъ ночью и днемъ принуждены бѣженцы съ дѣтьми сидѣть цѣлую недѣлю, и хоть бы сказалъ кто-нибудь, когда же отправятъ.

Между тѣмъ, 20 сентября эшелонъ отправился. Прибыли ко времени отхода его какіе-то господа въ автомобиляхъ. Проходя въ вагоны, они еще хвастали: «Вотъ мы записались на Спасской 18 сентября, и уже ѣдемъ. А вы-то сидите. Видно у васъ учрежденіе такое, что ничего не стоитъ, не можетъ ничего сдѣлать!» Оказывается эти господа записались у предсѣдателя Литовскаго Совѣта, и сразу безъ дальнихъ хлопотъ уѣзжаютъ себѣ спокойно. Пошли, представились дипломатическому посреднику, объявили себя внѣ русскаго подданства и получили возможность легко и безпрепятственно проѣхать, при этомъ еще измываясь надъ несчастными людьми и дискредитируя въ ихъ глазахъ то учрежденіе, которое знаетъ одну дорогу, дорогу прямую—къ единенію и общности съ трудовой Россіей въ ея идеалахъ революціи и которому чужды и непонятны и закулисная игра дипломатіи какой-то и тошнотворный сепаратизмъ и навязчивая идея, присущая литовской шляхтѣ о королевствѣ и королѣ.

Непозволительно, чтобы эшелонъ съ латышскими крестьянами пріостанавливался и уходилъ 28 числа вмѣсто 21; невозможно, чтобы бѣлорусскіе селяне, становящіяся черезъ нѣкоторое время гражданами Россійской Республики, валялись по недѣлямъ на вокзалахъ, въ то время, какъ буржуазія плыветъ и эшелонами и въ одиночка, прячась за забраломъ иммунитета, даруемаго ей ею же самой созданными крулевствами, королэвствами, народными республиками и прочей чертовщиной. И пусть бы себѣ уѣзжали, не заражали здѣсь воздуха, но еще стараются мутить, зудить изголодавшагося человѣка, натравливая его на его же товарищей, чтобы этимъ подорвать престижъ народной власти.

Съ такимъ явленіемъ, какъ въ высшей степени вреднымъ, необходимо бороться самымъ рѣшительнымъ образомъ.

Не должно быть никакого преимущества реэмигрантамъ, будь они хоть подданные трехъ крулевствъ сразу. Пока находятся въ предѣлахъ Совѣтской Россіи, они имѣютъ ни на капельку не больше правъ и преимуществъ, чѣмъ каждый крестьянинъ и рабочій, а поэтому никакими привиллегіями и исключеніями въ отправленіи на родину пользоваться не должны.

М. Н.

Нямецка-расейскія угаворы об рубяжох.

У вячэрнюм нумары (487) ад 23 сепцябра „Норд-Деутше Альгемейне Цейтунг“ надрукована вось якое павядамленьне з Коуны ад 19 сепцябра:

Засядаушая у Вільні нямецка-расейская Камісія аб рубяжох скончыла 15 сепцябра свае работы. Аб аслабаненьні ад вайскоу вакругі па усход ад Бярэзіны, як аб гэтым спазналі „Балтыцка-Літоускія весткі“, спончылася Угаворамі, па якім мейсцо на усход ад Бярэзіны, на поудзянь ад Полацку і да места к поупачы ад Гомялю, у стасунку [illegible] там 3 § 1 Нямецка-расейскае гр[illegible] згоды ад 27 аугуста 1918 году [illegible] частковых сумах, якія маюць бы[illegible] рададзяны у відзя плацяжу на[illegible] грашмі, будзя аслабанено у пяці ча[illegible]. Аслабаненьне пачынаецца с поуночы з Лепяльскае вакругі і даруя свабоду у першых чатырох частках на поудзень па дарозя Ворша - Магіліоу, Рагачоу і мейсцо да рэчкі Друт*). Пятаю часткаю будзя вернута зямля на заход ад Друты да Бярэзіны. Вывад вайскоу пачнецца 20 сепцября 1918 году і павінны быць скончаны 28 феураля 1919 году. Трудпасці вывязці знаходзячаеся у аслабаняямум краю нямецкую маєтпасць платы прывялі к стасунку аб часу аслабаненьня, якое залежыць ад рожніцы і вялічыні паласы і ад калічаства дабра, якое мая быць вывязяно назад. Бярэзіна застаецца і пасля аслабаненьня так сама сусім у нямецкум абладаньні. На усходнюм ле беразя замыкаецца нейтральная зона. Вайскам**) будзя дастауляно карыстаньне гэтаю рэчкаю дзеля пераездау, сплаву і інш.

Н.

*) Прыток Дняпра каля Рагачова. Пер.
**) Нямецкім. Пер.

Таварышы

Селяня і работнікі беларусы! Чытайця і шырця між усімі едзіную шчыраравалюцыйную беларускую газэту „Дзянніца“. А так сама усе, як хто можа, нясаромяючыся, присылайця весткі аб [illegible] у вашых ме[illegible]кау і селян, аб [illegible] з'явішча[illegible]ах. З за вашаго [illegible] лежыць і посьпях [illegible]цію нашае газэты. Не[illegible] яна ня абміне, як наш[illegible] забранаго краю, гэтак і куткоу другіх краеу, жывуць браты [illegible]

Аб усім па троху.

З Беларусі.

Немцы пакідаюць Беларусь.

Публікуючы некатарые тэлеграмы з мест аб тым, як немцы гатуюцца да уцеку з належных да эвакуацыі мейсцоу і як яны тлумачаць сабе ачышчэння краю, Народны Камиссаріат Іназемных спрау ад сябе прыбауляя, што яшчэ 23-го сенцябра, адказваючы на патрэбавання Расейскаго Радавага Правіцяльства каб уладзіць гэтая пытання, паунамочны прадстаунік Радавае Республікі у Берліня— тав. Іоффе тэлеграфавау: „На конт скаргі па абірання краю пры ачышчэнні ад аккупацыі, тугака сталі глядзець з гэтакаго боку: нямецкі аккупаціонны урад мая права забіраць з сабою толькі тыя канфіскаваныя ім запасы, каторыя былі зканфіскованы да 6-го сенцябра, бач да ратыфікацыі дабавачнае згоды. Ніякія рэчы ня павінны вывозіцца, рэквізіцыі так сама забараняюцца“. Пасля гэтаго тав. Іоффе многа разоу заяуляу у Бэрліня аб нязаконных дзеях нямецкагоураду, гатуючаго к эвакуацыі аккупірованых мейсцау, і перапыніу нямецкая правіцяльства, што Расея будзя патрабаваць платы за тыя страты, якія будуць пры гэтум зробляны.

Эвакуація бѣженцев.

По вопросу дальнѣйшей эвакуаціи бѣженцев заключено новое соглашеніе с представителями германскаго консульства в Москвѣ. Согласно этому соглашенію, устанавливаются слѣдующія нормы «сдачи» бѣженцев за демаркаціонную линію: по Оршѣ 12 эшелонов в недѣлю, по Полоцку — через день по эшелону, по Себежу—также через ден по эшелону, и по Пскову — ежедневно по эшелону.

Из задержанных в настоящее время вагонов с бѣжанцами по Александровской, Виндавской, Риго-Орловской и Николаевской ж. д. будут сформированы эшелоны для немедленной сдачи за демаркаціонную линію. В эти эшелоны войдут также 2000 бѣженцев, разгруженных в бараках. Предполается, что к 29 сентября наряды по отправкѣ бѣженцев будут выполнены окончательно. Новые наряды, которые выдаются сейчас, [illegible] на прибытіе первых эшелонов в Оршу 30 сентября.

Чырвоная армія расце.

У Горы-Горках Магіліоушчыны мабілізацыя ідзе с посьпяхам. Няз'явіушых німа. Штодня адбываюцца вялікія зборышча мабілізаваных.

Грошай ня бяруць.

З Лепялю пішуць, што як выйшлі с туль немцы, дык у жыхароу асталося шмат нямецкіх акупацыйных грошай, якіх ніхто ня бярэ. Вось табе і грошы! У павеця хлеб шмат патаннеу. Гэта праз тоя робіцца, што шмат памешчыкау уцякая разам з немцамі і усе распродваюць.

Важная чугунка.

З Мецісłаулю павядамляюць, што нямецкая улада зацікавілася дабудоуляю чугункі ад Мінску на Камянь і выказала хаценьня як мага пастарацца, каб ня дазволіць папсаваць дарогу і раскрасці чугунковая дабро. Гэта чугунка з аднаго боку кіруя на Ліду, а з другога праз Магіліоу на Рослауль і павінна злучыць Велікарасею з Беларуссю. Яна [illegible] вялікую акапамічную значнасць [illegible]шчыны.

Кулакі, упіліліся.

У Надзейкоускуй воласці Магілеушчыны; ня глядзючы на тоя, што у канцы аугусту месяцу адбыліся пяравыбары у Савет і яго выканаучы камітэт, кулакі пралезлі і маюць у іх вагу. Стараюцца, як мага, каб іх выпхнуць.

Зусім іначай.

За тоя у большасці другіх мейстоу радавая уласць замацоуваяцца дужа скора і добра. [illegible] у Бярозаускуй [illegible] сустракаюць усе [illegible] жыхары добра сталі разумець [illegible] радавая уласць—гэта іх [illegible].

[illegible] і так і трэба.

[illegible]оускуй воласці Магілеушчыны [illegible] папгавы, прыбрана жыта [illegible] палоу. Сабрана жыта [illegible] 261[illegible] раскра[illegible]. Старацца іх вярнуць.

Селянскі [illegible]

[illegible] Вітаб[illegible] Вайсковы [illegible] Партыю-вааму К-ту разам з выбранаю ужо камісіяю ат арганізацыйна-агітацыйнаго пад'атдзелу вясці надгатовачную работу ля склікання 4 селянскаго з'езду.

Чытальні ля рабочых.

У блізшы час у Вітабску атдзел люцкоя асьветы мая адчыніць рабочыя чытальні. Цяперака шукаюць падхадзяшчых будынін.

Дарэмна, кровасмокі!

Надоячы у Кіявя на парадзя сяброу быушых Гасударскіх Думау і Савету у ліку 95 чал. пастаноуляна пратаставаць супроць чырвонаго тэррару (устраншэ), а так сама прасіць гэтмапа далучыць Беларусь да Украіны. Там жа, з'ехаушыя на з'езд беларускія купцы і паны, так сама настойваюць пярад гэтманам таго ж самаго. Гэтман абяцау памагчы.

Сярод беларусау.

У Пецярбурзі Беларускі атдзел Нацыянальнаго Камісарыяту адчыніу гімназыю і залажыу вышэйшая экапамічная обчаства.

З дапамогаю акадэміка Альдэнбурга выдавецкі атдзел пры Пецярбурскім атдзяленьні Беларускаго Нацыянальнаго Камісар'яту маркуя выдаваць чавуковы журнал „Беларуссія“. Ля супрацоуніцтва запрашаюцца вядомыя беларускія вучоныя, як: Брайцау, Пічэта, Карскі, Жуковіч і др.

На распараджэнью Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту аслабаджон заарыштаваны беларускі дзеяч А. Цвікевіч.

З-ЗАГРАНІЦЫ.

Смяртаваньня за пракламацы супроць вайны.

Праз Жанэву пішуць, што Ліонскі вайсковы суд прысудзіу да смяртаваньня шоффэра Ліэн, які паусюжыу сярод рабочых у Сэнатьяне пракламацыі супроць вайны, вывязяныя ім з гэрманскае граніцы.

Рух супроць вайны.

Дапішчык жанэускае газэты „Гамбургэр Нахрыхтэр“ павядамляя, што кангрэс, (з'езд) амярыканскіх сацыялістау, які адбыуся у Чыкаго аднагалосна прыпяу разалюцыю за замірэньня. У разалюцыі гаворыцца, што абвяшчэньня вайны злучанымі штатамі Амэрыкі было праступкам ня толькі супроць амярыканскаго народу, але і супроць усяго сьвету.

Баяцца бунтау.

Аустрыяцкі цар прыказау сыпыніць працу ваенна-палявога суду, які судзіу некулькі сотак польскіх лягыянэрау за змену гасударству. Зрабіць гэтак заставіла цара вялікая знядавольства шырокіх колау польскаго грамадзянства у Аустрыі, якія спагадалі бунтоуны лягіянэрам.

Халера у Бэрліня.

У Бэрлін пяракінулася халера. У адным доме захварэла 9 чалавек. З іх 8 памерла.

Дарога паветрам з Гэльсінфорсу да Петраграду.

Як павядамляя нямецкая газэта „Франкфуртар Цэйтунг“, кампаньня валаданьня аляктрычаствам у Стакгольмі (Швэцыя) мая намер паладзіць штодневы няраезд паветрам ля людзей, а так сама і ля пяравозкі пісям з Гэльсінфорсу у Петраград, Рыгу, Або, Стакгольм.

Аустрыя развальваьцца.

Спрэчкі паміж пацыянальнасцямі у Аустрыі дайшлі да няймаверпасці. Гострыя агалоскі чэхау і паудзенных славяпау ня пакідаюць ніякаго сумленьня у тым, што колы гэтых нацыяу парашылі злыгаць сваю долю с хаурусьнікамі і дамагчыся гасударскае незалежнасці на будучым усясьветным кангрэсу, які яны стараюцца як мага прыбліжыць. Палякі патрабуюць адбудовы нязалежнасці польскаго гасударства, да якога павінны адыці усе часткі Польшы, у тым ліку і аустрыяцкія. Спрэчкі да таго сталі гострымі, што нямецкія пацыяналісты нарашылі пакінуць райстах (нібы паша быушая дума) і залажыць собсцвянны пацыянальны Сэйм. Хоць гэта парашэньня яшчэ ня прынята ікрас. Хрысціянскі сацыяліст Матайа патрабуя, каб правіцяльства [illegible] пантралістычныя дамагань[illegible] усе сабраць у адно мейста, і зрабіла нацыянальная замірэньня на фундамэнт[illegible] самаабудаваньня кожным народам [illegible] жыцьця. Яго падтрымаў [illegible] Вальнер, [illegible] Адлар стараяцца правапаць пямецкіх дапутатау райстагу падтрымаць пацыяпальныя правы, як іх дамагаюцца другія пацы. Даляй Адляр пратаставау супроць Брэскаго замірэньня, прызываючы яго праступкам і кажучы, што ля дабра пямецкаго народу яго трэба скасаваць.

Англіцкія рабочыя бастуюць.

Забастоука англіскіх ткачоу усе пашыраяцца. Лік бастуючых вырас да 300.000 чал. з 2.000 фірмау (гандлёуныя хэуры, якія маюць хвабрыкі у сваіх руках). Калі рух захопіць і блізкія да паперапральняу промыслы, та лік бастуючых вырасця да 1.000.000. чал.

Бунты у Ротэрдамя.

Газэты павядамляюць аб сур'езных бунтах у Ротэрдамя, якія ушчаліся праз тоя, што ня дастае яды. Бунтуючыя разбілі булачныя і каляскі, на якіх пяравозілі хлеб. Кабеты зрабілі дамапстрацыю і прайшлі праз горад с крыкамі:

„Мы галодныя! Дайця нам хлеба“!

Немцы здаюцца.

Той няуспех, які выпау на долю немцау у апошнія часы, як то: атход пад надавам хаурусьнікау і сцера шмат войска палонпымі ды забранай у перад зямлі, а так сама астауленьня іх Баугарыю і, можна сказаць, Турцыяй, устрывожыла іх ня парокам. Да гэтаго прыбавілася яшчэ і нарастаныя равалюцыі. І вось яны загутарылі аб замірэньню. Дзеля гэтаго паслалі амэрыканскаму празыдэнту вось якую прапанову:

„Гэрманская правіцяльства хадайнічая пярад празыдэнтам Злучаных Штатау Амэрыкі узяць у свае рукі адбудову замірэньня, павядаміць аб гэтым усе ваюючыя гасударствы і запрасіць іх адправіць упоунамоцных дзеля таго, каб ушчаць згаворы. Гэрманская правіцяльства згодна прыняць за фундамэнт згавору аб замірэньні тую праграму, якую прапанавау празыдэнт злучаных штатау Амэрыкі, зварочваючыся да кангрэсу 8 января 1918 г. і у пазнейшых яго заявах, бач, у рэчы 27 сенцябра. Каб пакінуць далей праліваць кроу, нямецкая правіцяльства хадайнічая залажыць агульная замірэньня на сушы, у вадзе і у паветры“. Гэткую ж прапанову злажыла і Аустрыя.

Кангрэс француэскіх сацыялістау.

6 акцябра адбыуся у Парыжу кангрэс (з'езд—парада) француских сацыялістау, дзе мелася вялікая грызня паміж лівымі і правымі француекімі сацыялістамі.

Нязалежных арыштоуваюць.

Праз Цюрых (Швэйцарра) з Гэрманьні павядамляюць аб арышця надоячы 12 кіраунікоу Саксонскае секцыі партыі нязалежных сацыялістау у Дрэздэне, Хэмніцу і Цвікау. Паміж арыштованнымі знайходзіцца Гэкарт, якога мецілі паслаць дапутатам у райстах. Арышты гэты зробляны у скутку адбыушых у Саксоні бунтах рабочых.

У Польшы бальшавіства расце.

Газэта „Манітор Польскі“ змешчая абвестку польскаго правіцяльства, якім пасяленьня запрашаяцца дабрахоць іці у польскую армію. Але дзеля таго, што у Польшчы бальшавіства расце, адозва ня мая посьпяху.

З РАСЕІ.

Да паборы!

9 акцябра чырвоная армія забрала Самару.

Ня паможа!

Уцякаючы з Сызрані, чэха-славакі узарвалі вядомы Аляксандраускі мост праз рэчку Волгу.

Скарысталіся.

Надоячы у Сявастопалі заарыштавалі быушаго камісара па марскім справам Дыбенку.

За равалюцыю.

Вайсковы камісар Старадубскаго павету павядамляя, што другі Тарашчанскі украінскі полк пярайшоу дэмаркацыйную лінію каля Старадубу на Чарн[illegible]. Камандзеры разам [illegible] палком. [illegible] гэтаго палку [illegible] што яны болей ня хочуць сл[illegible] сель[illegible] і рабочых, як то есць[illegible] украінская буржуазная правіцяльства [illegible] у поуная распараджэньня радавае уласці.

Помста Чэха-Славакау.

У Сызрані чэха-славакі разстралялі камісерау: Бэрлінскаго, Аменскаго, Булыгіна, Гарэцкаго, Варлашава, Скварцова і каля соткі рабочых. Уцякаючы з Сызрані яны на параходзя разстралялі 25 чал. і з сабою павязлі 700 чал. Баяцца, каб іх ня утапілі у рэцца.

Кража люцкіх грошай.

З Вароняжа схавауся начальнік дарогі Вароняж - Царковіч, Іодка, украушы 150.000 руб. люцкіх грошай.

У Радакцыю газэты „Дзянніца“.

Шаноуная радакцыя!

Чытаючы у газэця „Дзянніца“ абвесткі аб сабе у закавыках („консул“) і ня ведаючы, скуль „Дзянніца“ бярэ іх, бо да мяне асабіста ніхто ня звяртауся да інфармацыі, я уважаю за патрэбная павядаміць, што усюдах вядзецца такі парадак, што чалавек лічыцца займаючая вядомая мейста з моманту, як ён пачыная спауняць свае абавязкі, а я консульства ня адчыняу і да спауненьня абавязкау консула ня прыступау, а дзеля таго я уважаю, што „Дзянніца“ памяшчая *няправерныя чуткі*, што мяне вельмі дзівіць. Што датыкаяцца маіх паездак, дык я як свабодны грамадзянін хіба магу ехдзіць свабодна. Калі у намеках „Дзянніцы“ нешта іншая хаваяцца, дык магу давясці да ведама рэдакцыю, што я равалюцанэрам ужо ад 90 гадоу XIX сталецьця і смела, ня уважаючы ні на што змагауся з царскім самауладствам тагды як іншыя баяліся царскіх рэпрэсый і сядзелі ціха. Гэткім я застауся і цяперака і больш за каго б душою баюся за лес свабоды, бо на штандарах равалюцыі есцяка мусіць і капля маей крыві. Ня ведаю, ці шмат знайдзяцца такіх, каторым лес працоунай беднаты Беларусі быу бы даражэйшы, як мне.

С пашанай **Ал. Бурбіс.**

Р. S. Уважаю, што Радакцыя магла памяшчаць абвесткі аба мне па нядагляду хіба.

Радакцыя: Даючы мейста заяве пана Ал. Бурбіса, радакцыя дзівіцца цудоунаму разуменьню ім памешчаных у „Дзянніцы“ аб ем абвестках. Неяк прыкра даваць тлумачэньня самавітаму чалавеку аб тэхніца зместу рожных вядомосцяу у газэтах, але, каб і у прауду яму ня думалася, „што у намеках „Дзянніцы“ нічога іншаго ня хавалася“ і праз гэта ня турбавауся п. А. Бурбіс атаставаць сябе дарэмна і пяупапад, скажам: радакцыя, дзякуй Богу, мая магчымасць і бяз інфармацыі даставаць навіны, раз. А, другі раз, ліхамыслыя закавыкі, якія так уразяць яго — вымагаюцца яго заблутанным палажэньням. Як беларускі, гэтак і расейскі друк павядаміу свет, што „вядомы беларускі дзеяч, закладчык Беларускай Сацыялістычнай Грамады А. Л. Бурбіс назначан Сакратарыятам Беларускай Народнай Распублікі консулам у Маскве“, з аднаго боку, а з другога, павядамленьня у друку „назначанаго консула“, што то ня прауда, што ен ня прыняу назначэньня— ня было (калі мы ня прапусцілі толькі), а у канцы ж і, як сазнаецца сам „консул“, ен консульства ня адчыняу—дык і выходзіць: дзіцячая правіцяльства, гуляючы у дзіцячую гульню, па дзіцячы назначыла (нібы) консула, якога, даруйця, бяз закавык і пісаць сорамна.

Радакцыя.

Радактуя і ведае Друкарскі Атдзел Беларускаго Нацыянальнаго Камісарыяту.

[illegible] Сов. Раб. Деп. [illegible] пер., д. 12